

Soutěže a doprovodné akce výstavy Nůž Brno Super 2000

25. a 26. března letošního roku se konala již osmá brněnská reprezentační prodejní nožířská výstava s mezinárodní účastí v prostorách křížové chodby brněnské radnice. Organizátorem a sponzorem akce byli opět brněnský nožíř Lubomír Maďarič a Technické muzeum v Brně. Dalším významným sponzorem byly Jihlavské sklárny BOHEMIA, a.s., které věnovaly křišťálové poháry pro vítěze soutěží. Průřezu výstavou a charakteristikou vystavujících nožířů a jejich výrobků se letos ve svém článku věnoval Pavel Klozík. Zaměřím se tedy na soutěže a doprovodné akce výstavy organizované pracovníky Technického muzea v Brně.

Vzhledem k blížícímu se Miléniu byly soutěže mnohem bohatší než v minulých letech. Kromě základní soutěže o první místo v kategoriích otevřených a zavíracích nožů loveckých, pracovních a bojových včetně historických replik chladných zbraní byly ustaveny kategorie zdobených nožů, tesáků a chladných zbraní v rámci Soutěže Milénia; zlatým hřebem byla Soutěž kvality Common Heritage 2000. Výstava byla totiž zařazena do kampaně Evropského společného dědictví se záštitou Rady Evropy - Europe a Common Heritage. U poslední soutěže byl úspěšným účastníkům předán certifikát - osvědčení o kvalitě výrobku s mezinárodní platností. Zpráva o průběhu a vyhodnocení výstavy a soutěží byla předána do Bruselu. Škoda, že si toto některé nožíři neuvědomovali. Účast v soutěžích byla proti minulým rokům značně menší. Nevěřím, že k tomu vedl vyšší poplatek za účast v soutěži, ale spíše neshody a určitá řevnivost mezi nožíři. Doufali jsme, že toto odstraníme, když organizaci a průběh soutěží bude provádět Technické muzeum, nezaujatí pracovníci a porota.

V minulých letech porota vybírala sama z výrobků na pultech nožířů přihlášených do soutěže. Letos výběr ponechala na nožířích. Do soutěže výrobcem přihlášený nůž byl označen barevnou nálepkou rozlišující druh soutěže a opatřen průvodním listem, ve kterém výrobce označil kategorii, do které nůž přihlašuje, jeho popis a další údaje. Porota sesbírala tyto průvodní listy, prošla přihlášené výrobky, některé si krátkodobě

vypůjčila a nakonec udělila ceny těmto výrobkům:

V základní soutěži Nůž Brno Super udělila první místo v kategorii:

- 1. otevřené nože lovecké** firmě LASKY, Ladislavu Šántovi z Banské Bystrice,
- 2. otevřené nože pracovní** Karlu Krepsovi z Vysokých Popovic,
- 3. otevřené nože bojové** Lubomíru Maďaričovi z Brna,

Sek do volně visícího lana

- 4. zavírací nože lovecké** - čestné uznání Imrichu Neumanovi st. ze Štósu, Slovensko,
- 5. zavírací nože pracovní** Čechokanaďanovi Buddy Westonovi,
- 6. historické repliky krátké, dýky, nože** - cena neudělena,
- 7. historické repliky mečířské** Jiřímu

Andrýskovi z Brna a zvláštní cenu poroty Karlu Krepsovi z Vysokých Popovic.

V soutěži Milénia

- M 1.1 zdobené nože otevřené Lubomíru Maďaričovi z Brna a čestné uznání poroty Otakaru Pokovi z Plzně,
 M 1.2 zdobené nože zavírací Jaroslavu Briximu z Mohelnice,
 M 2 zdobené chladné zbraně Miloslavu Petráčkovi z Liberce,
 M 3 zdobené tesáky Lubomíru Maďaričovi z Brna.

V Soutěži kvality Common Heritage 2000 získali osvědčení kvality soutěžící Lubomír Maďarič, Jaroslav Brix, Karel Kreps a Petr Pospíšil z Prahy.

I když na stolech nožířů bylo mnoho dalších skvělých nožů, porota musela podle regulí vycházet v hodnocení pouze z přihlášených výrobků.

Ladislava Šantu - Lasky nemusíme představovat. V loveckých nožích zvítězil jeho jednoduchý účelový nůž s čepelí z kvalitního damašku, mosazným rytým kováním a hladkou dřevěnou rukojetí. Podobnou jednoduchou ladností a účelovostí se vyznačoval i vítězný pracovní nůž Karla Krepsa s vyřezávanou rybí hlavou na dřevěné rukojetí. V bojových nožích nebyla letos velká konkurence, a tak hravě vyhrála nová verze bojového nože Shark II, kterou do soutěže přihlásil mistr Maďarič. V loveckých zavíracích nožích porota cenu neudělila vzhledem k malému množství výrobků přihlášených do soutěže. Udělila ale čestné uznání poroty noži mistra Imricha Neumana st. ze Štósu ve Slovenské republice, nejstaršího nožíře, který se letos naší výstavě zúčastnil. Požádal jsem jej o informace pro malý medailon, který si jistě zaslouží a bude zajímat i mladší generaci nožířů.

Osmdesátiletý stále aktivní mistr pochází z rodu, který se již dvě generace před ním zabýval výrobou nožů u firmy Wlaslowitsch

Štós. Mistrův děd se ze zdravotních důvodů přestěhoval do Štósu z Budapešti, kde jeho otec sloužil jako důstojník rakouské monarchie, a začal pracovat ve firmě na výrobě nožů. Jeho syn, otec Imricha, Jozef, mistroval učňům a později pracoval pro firmu i manufakturně doma ve vlastní dílně. Polotovary bral od firmy a odevzdával zpět hotové výrobky. Mistr Imrich vzpomíná na to, že na práci se podílela celá Jozefova rodina, manželka i děti. Sám jako sedmiletý již pomáhal opracovávat paroží pro rukojeti

Bod do pórbetonové tvárnice

nožů. Ve třinácti letech šel do učení a pak až do znárodnění firmy také u Wlaslowitsche pracoval. Po znárodnění Neumanovi přešli do nového závodu SANDRIK Štós. Zde mistr Imrich pracoval na výrobě nožů až do odchodu do důchodu v roce 1981. Když SANDRIK po roce 1989 omezoval výrobu nožů, začal mistr doma zpočátku doslova na koleně opět vyrábět nože. V současnosti pracuje ve své dílně se svými syny, starším Ottem a mladším Imrichem. Věřící, že budou v jeho práci pokračovat, i když možná ne proto, aby je to uživilo, ale aby zachovali rodinnou tradici. Neumanovi se zatím zúčastnili různých nožářských soutěží v rámci Slovenska. Ve Svätom Antone získali za lovecký nůž druhé místo. Čestné uznání poroty v Brně mistra velmi potěšilo. Říká: „Verím, že kým mi zdravie dovolí, budem chodiť na výstavy a predvážať naše už dnes štvorgeneračné nožiarske umenie. Verím, že aj moji synovia v tom budú pokračovať, pretože ja s nožom v ruke chodím spať a ráno je prvé čo beriem do ruky. To ma dnes už ako 80-ročného inšpiruje do ďalšieho života. Nože sú mojim potešením a láskou na celý život.“

První cenu v pracovních zavíracích získal mistr s romantickým jménem Buddy Weston, nejenom dobrý řemeslník, ale i skvělý hudebník, tramp a světooběžník. Vláda Čech, vyučený elektromechanik

s praktickými zkušenostmi z řady jiných profesí z montáží, pracoval po emigraci v roce 1969 v Austrálii. Později odešel za hudbou do Kanady, kde vystřídal řadu odborných profesí a přijal i umělecké jméno Buddy Weston. V osmdesátých letech se stal v Kanadě na několik let nejlepším bluegrassovým bandžistou. Vyráběl také součástky na bendža. V devadesátých letech začal vyrábět nože, postupně se vypracoval a v roce 1996 byl přijat do Kanadského nožářského cechu. Začal se specializovat na zavírací a ty mu většinou přinášejí ceny na nožářských výstavách. Vítězný nůž má typický Buddyho tvar a středošpičatou čepel z nerezového damašku s kolíčkovým ovládním jednou rukou.

Do kategorie krátkých historických replik nebyla podána žádná přihláška, a proto porota žádnou cenu neudělila. U mečířských výrobků získala cenu precizně provedená replika italského kordu Jiřího Andryška z Brna. V rámci této kategorie porota udělila ještě zvláštní cenu poroty mistru Krepsovi za repliku pozdně gotické šavle. Vítězové v této základní soutěži byli odměněni křišťálovými poháry se zlatou nálepkou soutěže a názvem kategorie.

V kategorii otevřených zdobených nožů v rámci Soutěže Milénia bylo pro porotu obtížné vybrat z přihlášených výrobků mistrů, jako je Hons, Maďarič, nebo Pok vítězný nůž. Nakonec zvítězil lovecký nůž mistra Maďariče s damaškovou čepelí zdobenou zlatou tauzií, stříbrným rytím kováním a řezanou rukojetí z jeleního parohu. Ve zdobených zavíracích hladce zvítězil Brixiho typický zavírací s baskickou pojistkou, krásně rytý na čepeli i kování synem Davidem a se střenkami z tureckého ořechu. Ve zdobených chladných zbraních poroty nejvíce zaujal návrh kordíku hradní stráže mistra Petrčka. Bohaté mosazné kování je ručně vyrobeno a ryto. Ve zdobených tesácích byl z výrobků přihlášených do soutěže oceněn tesák mistra Maďariče s damaškovou čepelí zdobenou zlatou tauzií a bohatě řezanou rukojetí se záštitou z mrožího klu. Vítězové Soutěže Milénia obdrželi křišťálové poháry se zlatým nápisem soutěže a kategorie a barevný umělecky zpracovaný diplom.

Soutěž kvality sestávala ze seku do volně visícího silného lana na dřevěné „šibenici“, bodnutí do plechového barelu a do pórbetonové tvárnice. Každý přihlášený nožář prováděl zkoušky se svým nožem sám. Porota posuzovala hloubku seku do lana a stav čepele, zejména ostří po druhých

dvou zkouškách. Nehodnotila pořadí, jen to, zda nůž ve zkouškách uspěl, či neuspěl. Do soutěže se překvapivě přihlásili pouze čtyři nožiči - Brixí, Pospíšil, Krepš a Maďarič. Nikdo z dalších nožičů ani zástupci firmy Wittig nabízející nože Cold Steel procházející podle jejich reklamy podobnými zkouškami. Soutěž probíhala za nadšené účasti diváků a po posouzení porotou dostaly všechny nože osvědčení kvality s pečeti a podpisem předsedy poroty. Všechny prošly úspěšně všemi třemi zkouškami a žádný z nich nenesl stopy poškození. Porota se shodla na tom, že v příštích letech budou soutěžní nože označeny čísly, soutěž bude anonymní a zkoušky bude provádět profesionál z jednotky rychlého nasazení. Věřím, že se pak osmělí i další nožiči. Podle mého názoru je dost těch, kteří nemusí mít obavy, že jejich výrobky neobstojí.

Bod do plechového barelu

Vyhodnocení a slavnostní předání cen proběhlo na závěr prvního dne. Celý první den v pravidelných intervalech vystupovala v prostoru před radnicí skupina historického šermu z Uherského Ostrova Memento mori. Tito středověcí rytíři zahajovali již loni svými souborí vernisáž putovní historické nožářské výstavy brněnského Technického muzea v Hodoníně a vhodně doplnili její atmosféru. Za znění bubny pochodovala Andryškova skupina mušketýrů ze Staré gardy po městě, zvala na výstavu a půvabně markytánky rozdávaly pozvánky.

Počasí bylo pěkné, návštěvnost bohatá, a jak mi říkal na závěr mistr Pospíšil, „bylo to letos fajn, prodal jsem i dost nožů, jsem spokojen“.

Ing. Rostislav Fabiánek

**foto: Ing. Miroslav Břínek
Technické muzeum v Brně**

Vítězné nože z výstavy Nůž Brno Super 2000

(k článku na str. 42)

**Zdobený otevřený nůž brněnského tvůrce
Lubomíra Maďariče - cena Milénia**

**Otevřený lovecký nůž s damaškovou čepelí,
který zhotovil Ladislav Šanta - Lasky
ze Slovenska - vítěz v základní soutěži**

**Otevřený pracovní nůž s vyřezávanou
dřevěnou rukojetí Karla Krepse
z Vysokých Popovic - vítěz v základní
soutěži**

**Zdobený zavírací nůž s baskičkou pojistkou
od Jaroslava Brixiho z Mohelnice
- cena Milénia**

**Stylově čistý zavírací nůž s damaškovou
čepelí z dílny Buddyho Westona
- vítěz v základní soutěži**

**Lovecký zavírací nůž s parohovými
střenkami vyrobený Imrichem Neumanem
starším ze slovenského Štósu
- čestné uznání poroty**